

Høringsvar:

Forslag til endringer i regnskapsloven – egenkapitalmetoden og virkelig verdi på finansielle instrumenter

Fra:

"Gruppen av store foretak" (Aker Kværner, Hydro, Norske Skog, Orkla, Schibsted og Telenor)

Generelt

Gruppen av store foretak vil presisere at vi støtter en full tilpasning til internasjonale regnskapsregler for børsnoterte konserner fra 2005. Det er svært viktig at de regnskapsprinsipper som anvendes i Norge ikke avviker fra hva som anvendes internasjonalt. Således bør en ny lov ha en fleksibilitet som ikke begrenser tilpasningen av regnskapsprinsipper i Norge i tråd med utviklingen av IFRS.

Egenkapitalmetoden/Felles Kontrollert Virksomhet

Gruppen av store foretak støtter fullt ut utvalgets foreslåtte løsning for regnskapsføring av tilknyttede selskaper og felles kontrollert virksomhet.

Virkelig verdi på finansielle instrumenter

Forslaget om bruk av virkelig verdi på finansielle instrumenter i høringsnotatet knytter seg i praksis til perioden 1.1.2004 til 31.12.2004, altså ett regnskapsår. Fra 1.1.2005 vil børsnoterte selskaper rapportere fullt ut i henhold til IFRS.

Det skisseres en løsning i høringsnotatet hvor det i **konsernregnskapet** kan benyttes virkelig verdi på finansielle instrumenter. Løsningen er basert på en **kan** bestemmelse og er slik vi oppfatter det ment å gi norske selskaper en fleksibel mulighet til å innføre prinsippene i IFRS 39 på et tidligere tidspunkt. Vi støtter i utgangspunktet en slik kan bestemmelse.

NRS gav høsten 2002 ut et diskusjonsnotat om Finansielle instrumenter. Diskusjonsnotatet er basert på IAS 39 og skisserer løsninger som etter vår oppfatning blant annet åpner for å føre verdiendringen på sikringsinstrumenter direkte mot egenkapitalen (pkt 7.8 i diskusjonsnotatet). Vi oppfatter ikke at denne bestemmelsen begrenser seg til konsernregnskapet.

Begrenset til konsernregnskapet?

Hovedutfordringen på dette området ligger etter vår oppfatning i å gjennomføre overgangen mellom to vesensforskjellige regnskapsregimer på en måte som gir meningsfylt informasjon til brukerne i form av sammenligningstall, og som samtidig ikke krever urimelig innsats av regnskapsprodusentene i en periode med mange og store endringer. Ved innføring av IFRS fra 2005 er det fra IASB lagt opp til kun å vise kun ett års sammenlignbare sammenligningstall. Etter våre vurderinger er sikringsbokføring et område hvor etablering av sammenligningstall vanskelig kan gjøres i ettertid. Dette understrekes av kravet i ED 1 First time adoption of IFRS, som kun tillater sikringsbokføring for sikringsforhold innenfor IAS 39 for alle perioder som omfattes av et regnskap avlagt etter IFRS, det vil si fra 1.1.2004. Sikringskriteriene etter IAS 39 er meget strenge og krever betydelig grad av dokumentasjon.

Etter vår vurdering er det svært komplisert å rapportere korrekte tall på konsernivå, uten å gjennomføre sikringsbokføringen i de aktuelle selskapene. Basert på konklusjonene i

diskusjonsnotatet fra NRS, samt ytterligere utvikling av god regnskapsskikk, har vår foreløpige oppfatning vært at sikringsbøkføring etter IAS 39 kan gjennomføres fra 2004 i selskapsregnskapene. Vi hadde ikke sett for oss at dette ville kreve omarbeidelse av sammenligningstall, kun opplysning i note om eventuell prinsippendring under henvisning til fremtidig omarbeidelse til IFRS. Tilsvarende problemstillinger kan oppstå i forhold til vurdering av finansielle instrumenter til virkelig verdi, og korrekt rapportering av verdiendringer fra periode til periode.

Høringsnotatet kan komme i konflikt med den skisserte løsningen. Høringsnotatet er basert på en **kan** bestemmelse, men kan virke begrensende fordi det kun tillater vurdering til virkelig verdi i konsernregnskapet. Sikringsbøkføring og vurdering av instrumenter som ikke representerer sikring til virkelig verdi i selskapsregnskapene i 2004 vil da sannsynligvis ikke kunne gjennomføres, og det kan bli store problemer med å etablere en fornuftig inngang til det nye IFRS regimet.

Samtidig vil vi understreke at eventuell bruk av de nye vurderingsreglene i selskapsregnskaper forutsetter at selskapsrettslige og skattemessige konsekvenser er avklart. Dette inkluderer, men er ikke nødvendigvis begrenset til, skattemessig behandling av verdiøkning enten denne resultatføres eller føres mot egenkapitalen, effekt av verdiendringer på utdelbare midler, og hvilke mekanismer som eventuelt skal benyttes for å begrense utdelbarhet.

Sammenligningstall

Høringsnotatet sier ingenting om hvordan sammenligningstall skal behandles. Ved bruk av virkelig verdi på alle finansielle instrumenter vil historiske tall etter regnskapslovens hovedregel måtte omarbeides for å bli sammenlignbare. I 2004 skal normalt sammenligningstall for 2003 og 2002 presenteres. En slik omarbeiding vil være byrdefull, i den grad det er mulig å etablere slike verdier i ettertid, og vil ikke representere varige historiske tall fordi de kun tar for seg deler av den totale IFRS implementeringen og ikke nødvendigvis representerer siste IFRS løsning pr 2005. Vi ønsker derfor at det gis adgang til å ikke endre sammenligningstallene for foretak som velger å benytte adgangen til å vurdere finansielle instrumenter til virkelig verdi i samsvar med rl. §5-8 og ny forskrift.

Tilleggsopplysninger

Selve ordlyden i krav til årsberetning og noter synes ikke å hensynta **kan** bestemmelsen i § 5-8 fullt ut. § 3-3.8 har ingen reservasjoner i forhold til vurdering til virkelig verdi og vil gjelde generelt for alle regnskapspliktige. Bestemmelsen er svært omfattende i sin ordlyd, og gir i liten grad mulighet til å begrense omtalen til de forhold som anses vesentlige for det enkelte foretak. Det samme gjelder § 7-5, mens de øvrige paragrafene ikke synes å reservere de økte kravene til de nye leddene i § 5-8. Det er ønskelig at tilleggskravene kun gjelder de nye vurderingsreglene og at utvidet opplysningsplikt ikke er hensiktsmessig i lys av den begrensede perioden reglene vil gjelde.

Utarbeide egen regnskapsstandard i Norge for regnskapsføring av finansielle instrumenter?

Utvalget omtaler dette i sitt høringsnotat. Som vi påpeker innledningsvis er vi mot særnorske løsninger. Vår oppfatning er at det ikke bør arbeides med en egen norsk standard som skal gjelde i ett år, men at det i stedet åpnes for bruk av løsningene i IAS 39.

Oppsummering

Gruppen av store foretak er opptatt av at forholdene legges best mulig til rette for en kostnadseffektiv og forsvarlig innføring av IFRS fra 2005. Perioden frem til dette tidspunktet vil bli påvirket av at god regnskapskikk er under kontinuerlig utvikling. En forsvarlig innføring av IFRS betyr at det gis mulighet for å etablere et fornuftig oppstartstidspunkt (1.1.2004) for standarder som krever betydelige endringer i registreringssystemer og til dels også styring og måling av virksomhetens resultater. Nødvendige tilpasninger må kunne gjøres slik at selskapene har muligheter til å rapportere sammenligningstall av høy kvalitet for 2004 i 2005. Etter vår oppfatning er sikringsbokføring og vurdering av finansielle instrumenter til virkelig verdi et viktig område hvor sammenligningstall kan etableres ved å gjennomføre bokføringen og foreta dokumentasjon i selskapsregnskapene.

Vi ber derfor Departementet vurdere om "kan" bestemmelsen i § 5-8 vil være til hinder for en slik utvikling. Videre ber vi Departementet vurdere hvordan sammenligningstallene for 2003 og 2002 skal presenteres i 2004, dersom man benytter seg av "kan" opsjonen. Vi ønsker også å få vurdert om utformingen av tilleggsopplysningen i årsberetning og noter er tilstrekkelig avstemt mot den samme "kan" bestemmelsen og om omfanget av meropplysningene er rimelige i forhold til den begrensede perioden de er ment å dekke.

22.04.2003